

نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه محرومیت هیجانی، رهاشدگی / بی‌ثباتی و بی‌اعتمادی / بدرفتاری در نقش جنسیتی مردانگی و زنانگی

کبری قاسمی: کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، ایران.
طاهره الهی: استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، ایران. telahi@znu.ac.ir

چکیده

مقدمه: نقش جنسیتی به وظایف، مسئولیت‌ها و فعالیت‌هایی گفته می‌شود که فرهنگ هر جامعه به زنان و مردان اختصاص می‌دهد. هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه محرومیت هیجانی، رهاشدگی / بی‌ثباتی بی-اعتمادی / بدرفتاری در نقش جنسیتی مردانگی و زنانگی انجام شد. روش: پژوهش به روش همبستگی بر روی ۳۰۰ نفر از کارمندان شهر زنجان که به روش در دسترس انتخاب شدند انجام شد. اطلاعات مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه‌های طرحواره یانگ و نقش جنسیتی بـم جمع‌آوری شدند. یافته‌ها: تحلیل داده‌ها با روش رگرسیون نقش معنادار طرحواره محرومیت هیجانی را در نقش جنسیتی مردانگی و زنانگی نشان داد. همچنین نقش طرحواره‌های رهاشدگی / بی‌ثباتی و بی‌اعتمادی / بدرفتاری در نقش جنسیتی مردانگی معنادار بود. نتیجه‌گیری: با توجه به نقش معنادار طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی / بی‌ثباتی و بی‌اعتمادی / بدرفتاری در نقش جنسیتی مردانگی می‌توان گفت طرحواره‌ها در به وجود آمدن نقش جنسیتی مردانگی و تداوم آن نقش دارند. از اینرو اصلاح و درمان طرحواره‌ها گام مهم و موثری در بهبود و تغییر نقش جنسیتی و کلیشه‌های جنسیتی محسوب می‌شود. واژگان کلیدی: طرحواره‌های ناسازگار اولیه، نقش جنسیتی مردانگی، نقش جنسیتی زنانگی

مقدمه

نقش جنسیتی مفهوم گسترده‌ای است که بسیاری از مسئولیت‌ها و تکالیف در خانواده بر اساس آن تعریف می‌شود، چرا که مفهوم نقش جنسیتی تعریف زنانگی و مردانگی در یک جامعه است. مردانگی خصوصیات شخصیتی ابزاری و هدفمند (مانند استقلال، رهبری، منطقی و مصمم) را در بر می‌گیرد و زنانگی خصوصیات شخصیتی بیانی و پروراندن (مانند عاطفی، گرم، مهربان و غریزی) را در بر می‌گیرد (توپیز و یلدزباز، ۲۰۱۴). در حقیقت افراد بر اساس جنسیتشان از هم متمایز می‌شوند و بر اساس جنسیتشان نقش‌های گوناگونی را در جامعه می‌پذیرند (فازلی، گل‌مکانی، تقی‌پور و شاکری، ۲۰۱۵). به طور کلی نقش‌های جنسیتی به وظایف، مسئولیت‌ها و فعالیت‌هایی گفته می‌شود که فرهنگ هر جامعه به زنان و مردان اختصاص می‌دهد (زینلیو و ترزیولو، ۲۰۱۱). شکل‌گیری نقش‌های جنسیتی یا ترجیحات و رفتارهای مرتبط با جنسیت که جامعه پسند هستند از همان سال‌های اولیه پیش دبستانی شروع می‌شود. والدین در همان اوایل تولد برداشت‌های متفاوتی درباره‌ی دختران و پسران خود دارند و این نگرش‌ها در عمل به شیوه‌های فرزندپروری منتقل می‌شود. علاوه بر آن معلمان، همسالان، رسانه‌های گروهی و فرهنگ نیز در تعامل با یکدیگر به شکل‌گیری نقش‌های جنسیتی کمک می‌کنند (اسکندری، ۱۳۹۴).